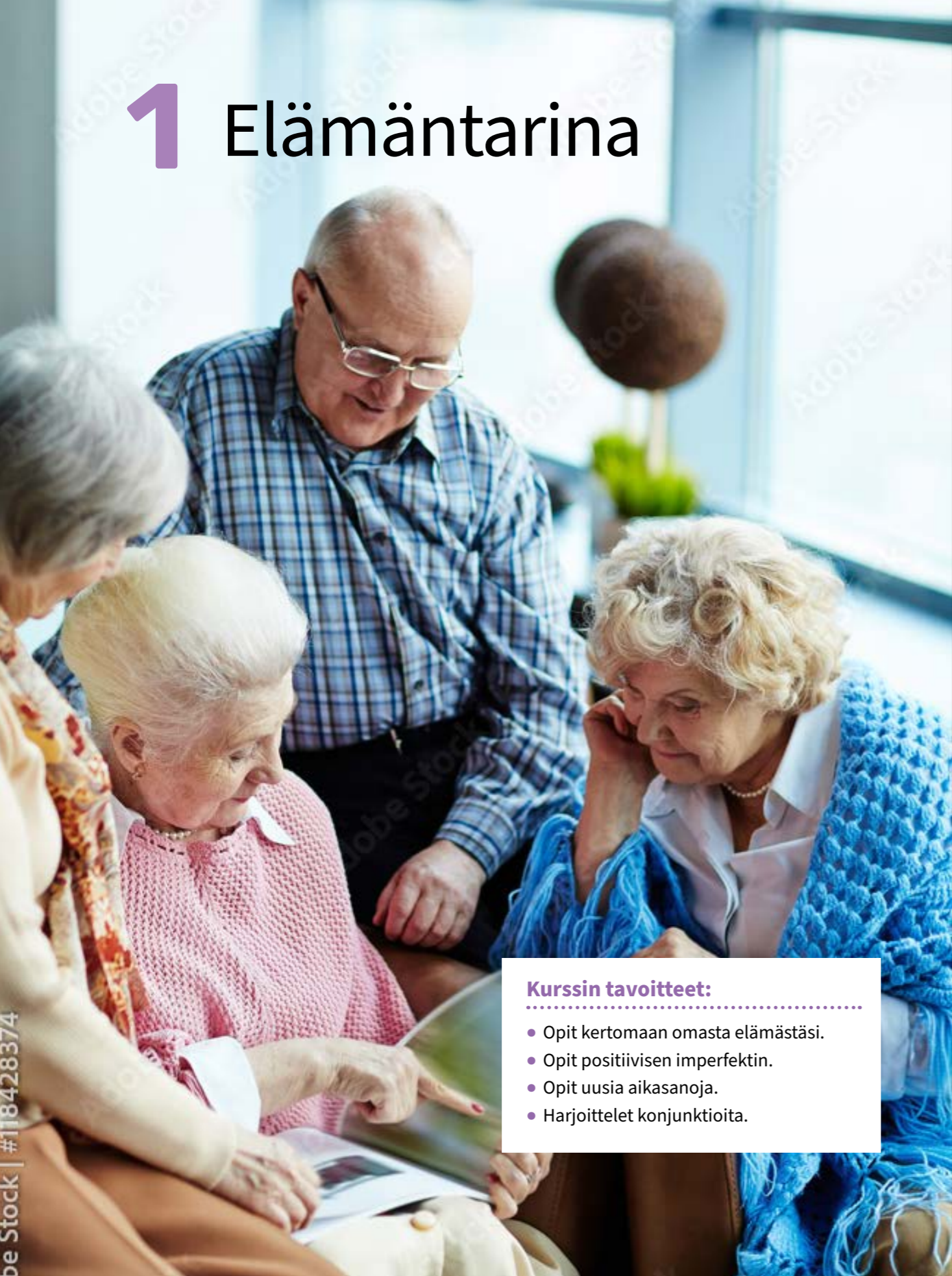

1 Elämäntarina

Kurssin tavoitteet:

- Opit kertomaan omasta elämästäsi.
- Opit positiivisen imperfektin.
- Opit uusia aikasanoja.
- Harjoittelet konjunktioita.

1 Lue Helmin tarina ja vastaa kysymyksiin.

Helmin tarina

Helmi Junnonaho syntyi 16.8.1920 Pulkkilassa. Pulkkila sijaitsee lähellä Oulua. Helmillä oli viisi sisarusta, joista yksi kuoli pienenä vauvana. Helmi kävi koulua neljä vuotta ja meni sen jälkeen töihin apulaiseksi opettajan perheeseen. Kun Helmi oli lapsi, elämä oli raskasta ja köyhää. Vaatteet olivat huonot, eikä kaikilla lapsilla ollut kenkiä.

elämä	sisarus
tarina	kuolla
syntyä	apulainen
sijaita	raskas
lähellä	köyhä

1. Milloin Helmi syntyi? _____

2. Kuinka monta vuotta Helmi kävi koulua? _____

Helmi muutti Keiteleelle Keski-Suomeen 1936 ja jatkoi töitä opettajan perheen apulaisena. Hän siivosi, laittoi ruokaa ja hoiti lapsia. Vuonna 1939 Helmi oli 19-vuotias, kun Suomessa alkoi sota. Sodassa oli välirauha maaliskuusta 1940 kesäkuuhun 1941. Silloin Helmi tapasi komean nuoren miehen, joka asui naapuritalossa. Miehen nimi oli Fridolf Väisänen. Kun sota jatkui, Fridolf lähti takaisin sotaan. Sodan aikana Helmi ei tavannut Fridolfia pitkään aikaan. He kirjoittivat silloin paljon kirjeitä. He rakastuivat ja menivät naimisiin, kun sota loppui vuonna 1944. Helmin sukunimeksi tuli Väisänen.

muuttaa	tavata
jatkaa	komea
hoitaa	jatkua
sota	kirje
rauha	rakastua

3. Mihin Helmi muutti 1936? _____

4. Milloin Helmi meni naimisiin?
Kenen kanssa hän meni naimisiin? _____

Helmin ja Fridolfin perheeseen syntyi neljä lasta: Irja, Aune, Heino ja Paula. Irja syntyi vuonna 1945 ja sen jälkeen Aune ja Heino vuoden välein. Nuorin lapsi Paula syntyi vuonna 1956. Helmillä ja Fridolfilla oli maatila, jossa heillä oli 8 lehmää, kanoja, sika ja pari lammasta. Samassa talossa asuivat myös Fridolfin äiti ja isä, kaksi Fridolfin siskoa ja kaksi veljeä. Maatilalla oli paljon töitä. Talossa oli ahdasta, koska siellä asui niin monta ihmistä.

Talo oli perheelle liian pieni. Siksi Helmi ja Fridolf rakensivat uuden talon samaan paikkaan 1950-luvulla. Uuteen taloon tuli myös sähköt. Helmi ja Fridolf ostivat television 1963, ja se oli suuri ihme. Naapurit tulivat usein katsomaan televisiota.

vuoden välein	ahdas	sähkö
maatila	ohi	ihme
lehmä	liian	usein
kana	rakentaa	
lammas	1950-luvulla	

5. Kuinka monta lasta Helmi sai? _____

6. Miksi talossa oli ahdasta? _____

Helmi tykkäsi neuloa ja ommella. Hän teki itse kaikki lasten vaatteet. Perheellä ei ollut autoa, eikä Helmi koskaan saanut ajokorttia. Kauppaan, postiin ja ystävien luo Helmi ajoi polkupyörällä. Kesällä Helmi poimi paljon marjoja.

Helmi matkusti ensimmäisen kerran lomalle 1970-luvulla Kreikkaan. Se oli jännittävää! Helmi puhui vain suomea, koska hän ei opiskellut koulussa muita kieliä. Helmi jäi eläkkeelle vuonna 1975 ja Aune-tytär miehensä kanssa jatkoi maatilalla hoitoa. Maatilalla oli lemmiä ja lampaita.

neuloa	ystävien luo	jännittävä
ommella	poimia marjoja	jäädä eläkkeelle
ajokortti	matkustaa	

7. Mitä Helmi teki kesällä? _____

8. Mitä jännittävää tapahtui 1970-luvulla? _____

Helmi sai yhteensä 8 lastenlasta. Hän hoiti usein heitä. Helmi tykkäsi leipoa pullaa. Eläkkeellä Helmin elämä oli mukavaa ja rauhallista. Kun Helmi ja Fridolf alkoivat olla hyvin vanhoja ja tarvitsivat apua, he muuttivat palvelutaloon, jossa hoitajat auttoivat heitä ja ruoka oli valmiina.

Helmi ja Fridolf olivat naimisissa 65 vuotta. Fridolf kuoli vuonna 2009 ja Helmi kuusi vuotta myöhemmin. Helmin ja Fridolfin hauta on Keiteleellä.

yhteensä
lastenlapset
rauhallinen

tarvita apua
palvelutalo
hoitaja

myöhemmin
hauta

9. Miksi Helmi ja Fridolf muuttivat palvelutaloon? _____

10. Minä vuonna Helmi kuoli? _____

Kun Helmi kuoli, sanomalehden ilmoituksessa oli tämä runo:

Kun mummot kuolevat
heistä tulee kukkaniittyjä ja heinää
ja joistakin mummoista tulee puita
ja he humisevat lastenlastensa yllä,
suojaavat heitä sateelta ja tuulelta
ja levittävät talvella oksansa
lumimajaksi heidän ylleen.
Mutta sitä ennen he ovat intohimoisia.

Lähde: Eeva Kilpi, Animalia, 1987, WSOY

sanomalehti
ilmoitus

Taloyhtiössä

parkkipaikka

sisäpiha

mattoteline

leikkipaikka

hiekkalaatikko

tupakointipaikka

sähköauton
latausasemakukkaistutus/
kukkapenkki

ruohonleikkuri

roskakatos, jätehuone

hiekoituslaatikko

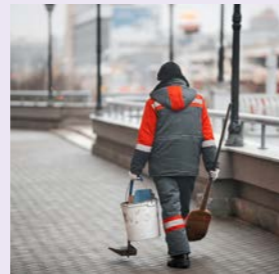
lumikola

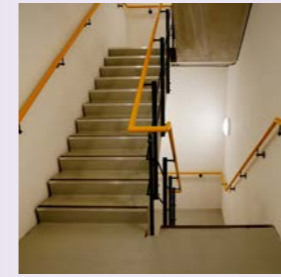
lappi

harava

kiinteistönhoitaja,
(huoltomies)

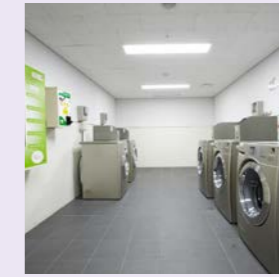
rappu

porraskäytävä

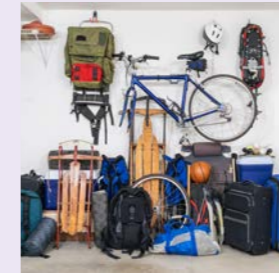
ilmoitustaulu

pesutupa, pyykkitupa

kellarikomero,
irtainvarasto

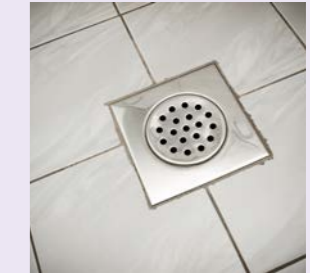
lastenvaunut

ulkoiluvälinevarasto

hana

viemäri/lattiakaivo

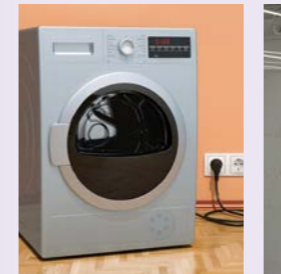
patteri

WC-pönttö/
vessanpönttö

palovaroitin

pesukone

kuivausrumpu

kuivaushuone

kerhohuone/
asukastila

jauhesammutin

sammutuspeite

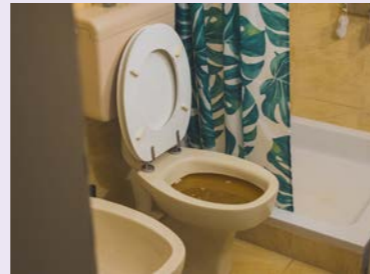
Asumisen ongelmatilanteet

Ikkuna huurtuu.

Hana vuotaa.

Vessanpönttö tulvii.

Naapuri häiritsee.

Jätehuone on täynnä.

Pihalla on rottia.

Viemäri on tukossa.

Piha on liukas.

Patteri on kylmä.

Asunnossa on luteita/kirppuja.

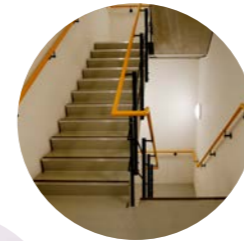

Ikkunoista vetää.

Viemäri haisee.

4 Yhdistä kuva ja sana.

lastenvaunut
ulkoiluvälineet
tampata mattoa
tupakan tumpit
mattoteline
lelut
porraskäytävä
wc-pönttö
roskalaatikko

5 Lue käyttötarkoitus ja kirjoita esine tai paikka. Katso apua sanastosta.

1. Tällä voit sammuttaa pienen tulipalon.
2. Tällä voit tomuttaa mattoja.
3. Täällä voit kuivattaa vaatteita.
4. Tämä ilmoittaa, jos asunnossa on savua.
5. Tällä voit tehdä lumitöitä talvella.
6. Täällä voit säilyttää tavaroita, joita tarvitset harvoin
7. Lapset voivat leikkiä täällä.
8. Pulkat ja pyörät säilytetään tässä.
9. Tähän laitetaan taloyhtiön ilmoitukset.

sammutuspeite

Kaunokirjallisuus

Nuku hylje,
lepokivellä lepää,
pötkyttele rauhassa pötkylä,
sulje silmät,
paina kuono kivenkoloon.
Ole kirjava kivi.

Lähde: Henriikka Tavi: Pinnan alla (epälibretto), POESIAVIHKOT #39. 2023

39 A. Etsi netistä kuvia kivellä lepäävästä hylkeestä tai saimaannorpasta. Valitse kuva, joka olisi hyvä kuvituskuva yllä olevalle runolle.

B. Näytä valitsemasi kuva parille ja vertailkaa kuvia.

40 Etsi seuraavasta runosta kaikki kaupunkiin liittyvät sanat ja alleviivaa ne. Ymmärrätkö sanat?

Mitä eri kaupunginosia runossa on? Alleviivaa paikat. Minkä kaupungin osia paikat ovat?

Kävin kerran Käpylässä

Kävin kerran Käpylässä
pallo pysyi räpylässä
Kontulassa kylässä
Kalliossa kalassa
pallon pois pukkasin
bussilipun hukkasin
sähköpotkulaudalla
kävin papan haudalla
matka jatkui, kiihtyi tahti
seuraavana Huopalahti
nästa Hoplax
ulos mars, yks, kaks
Töölöntori, otaksun
päivää, salam aleikum!

Istuin bussiin: Vantaan raja
tuli lipuntarkastaja
Konalaan kävelin
sain Kaarelasta kaverin

Hakaniemen halal lihaa
hain ja kiersin kirkon pihaa
tutustu, älä vihaa.

Eiranrantaa lampsin liki
keskustassa tuli hiki
päätin: nyt valtaan
Kumpulan altaan
menin metrolla, taksilla
rattaila kaksilla
räminällä ratikalla
tule mukaan, jalla jalla!

Kaupunkia pitkin poikin
illan tullen kotiin loikin
leivoin baklavaa ja pullaa
mamma lauloi tuutilullaa.

Lähde: Anni Tanskanen

Itsearviointi

Osaan luontosanoja ja eläimiä.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Osaan kertoa omasta lähiympäristöstä ja sen palveluista.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Osaan neuvoa tietä.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Osaan kertoa Suomen luonnosta ja maisema-alueista.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Ymmärrän ilmastonmuutoksen.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Osaan tämän kappaleen kielioppiasiat.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Teen kotitehtävät.

En osaa. Osaan vähän. Osaan ihan ok. Osaan hyvin. Osaan tosi hyvin!

Juttele parin kanssa:

Teetkö aina kotitehtävät? Jos kyllä, miten onnistut siinä? Jos et, miksi et?

Missä teet kotitehtäviä?

Kenen kanssa teet kotitehtäviä?

Mihin kotitehtäviä tarvitaan?

4 Vapaa-aika ja harrastukset

Kurssin tavoitteet:

- Opit kertomaan harrastuksistasi ja vapaa-ajan vietostasi.
- Harjoittelet harrastuksiin liittyviä viestintätilanteita.
- Opit lisää sanojen luokittelusta.
- Harjoittelet verbien minen-muodon käyttöä.
- Harjoittelet mielipiteen ilmaisemista.
- Kertaat aikasanojen käyttöä.

Liikuntaraportti 2022: Suomalaisen liikkumisen tilanne

Opetus- ja kulttuuriministeriö eli OKM on julkaissut Liikuntaraportti 2022 -tutkimuksen. Tutkimuksessa kartoitettiin suomalaisten liikkumista, paikallaan oloa ja fyysistä kuntoa vuosina 2018–2022. Raportti kertoo eri ikäryhmien liikkumisesta ja fyysisestä kunnosta.

Tutkimuksen mukaan suomalaiset viettävät suuren osan päivästä paikallaan. Liikkuminen on myös vähentynyt kaikissa ikäryhmissä. Monet harrastavat kuitenkin liikuntaa säännöllisesti. Liikkuminen ja urheilu lisäävät ihmisten hyvinvointia.

Suomalaisten suosituimmat liikuntalajit ovat kävely ja kuntosalilla käyminen. Myös pyöräily, juoksu ja ryhmäliikunta ovat suosittuja.

Kuva 1. Työikäisten naisten ja miesten kuusi suosituinta liikuntalajia.

Liikuntaraportin (2022) mukaan aikuiset haluavat liikkua, koska liikunta parantaa fyysistä kuntoa ja terveyttä. Työikäisistä 81 % ajattelee, että liikkuminen on tärkeää myös mielen hyvinvoinnille.

Kuva 2. Työikäisten yleisimmät syyt liikkua.

Tutkimuksessa on myös tietoa siitä, miksi ihmiset eivät liiku tarpeeksi. Työikäisille yleisin este on ajan puute, ikäihmisten kohdalla tavallisin este liikkumiselle on fyysisen kunnan heikkous. Osa vastaajista ei harrasta liikuntaa, koska se ei kiinnosta heitä tai heillä ei ole siihen rahaa.

Kuva 3. Työikäisten yleisimmät liikkumisen esteet.

liikkuminen tilanne ministeriö julkaista tutkimus kartoittaa olla paikallaan, paikallaan olo fyysinen kunto ikäryhmä viettää vähentyä hyvinvointi liikuntalaji parantaa mieli tarkastella este puute ikäihminen

Lähde: <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/suomalaisten-liikkuminen-tutkittua-tietoa-tyoikaisten-ja-ikaihminen-liikkumisesta/tyoikaisten-liikkuminen-suomessa/>

Urheilu ja liikunta

jalkapallo

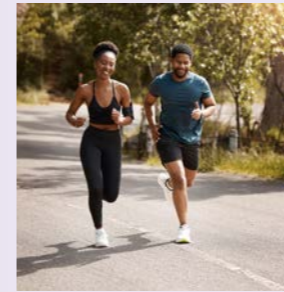
koripallo

jäähiekko

salibandy / sähly

juoksu

skeittaus

pyöräily

tanssi

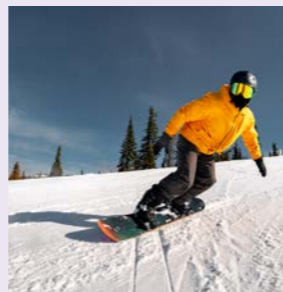
hiihto

luistelu

laskettelu

lumilautailu

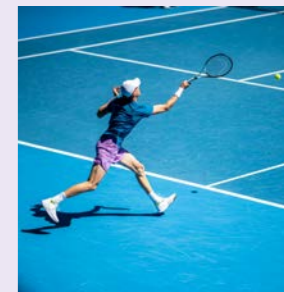
lentopallo

käsipallo

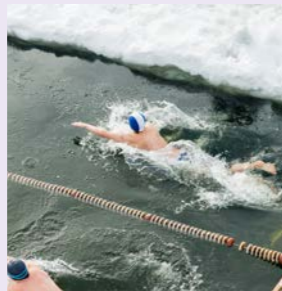
padel

tennis

uinti

avantouinti

kuntosali

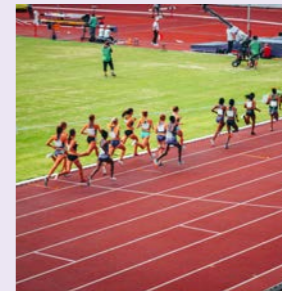
ryhmäliikunta / jumppa

sulkapallo

pöytätennis / pingis

yleisurheilu

paini

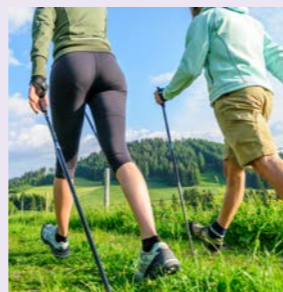
jooga

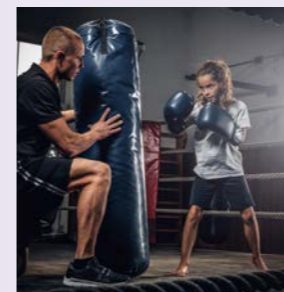
venyttely

kävely

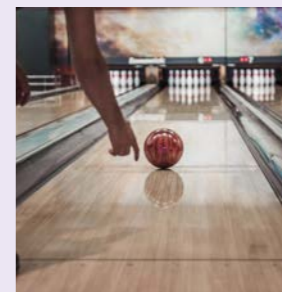
sauvakävely

nyrkkeily

karate

keilailu

ratsastus

20 Täydennä taulukko mallin mukaan.

	uiminen	juokseminen	kokkaaminen
Harrastan + partitiivi	Harrastan uimista.		
Rakastan + partitiivi	Rakastan uimista.		
Tykkään/Pidän + S-mistä	Tykkään uimisesta.		
Olen kiinnostunut + S-mistä	Olen kiinnostunut uimisesta.		

21 Kirjoita oikea muoto.

Harrastan

Harrastan piirtämistä.

Tykkään (minen-muoto)

Olen kiinnostunut

KIELIOPPI

Minen-muoto ja objekti

Jos verbillä on objekti, se tulee -minen-muodon eteen ja on aina genetiivissä:

Pelaan jalkapalloa.

Harrastan jalkapallon pelaamista.

Laitan ruokaa.

Tykkään ruoan laittamisesta.

Jos verbin jälkeen on paikka, se tulee myös -minen-muodon eteen, mutta sen sijamuoto ei muutu.

Käyn kuntosalilla.

Harrastan kuntosalilla käymistä.

Kävelen metsässä.

Tykkään metsässä kävelemisestä.

22 Täydennä virkkeet. Tee ensin verbistä minen-substantiivi. Taivuta minen-muotoa tarvittaessa.

verbi	-minen-muoto	virke
luistella	<u>luisteleminen</u>	_____ on vaikeaa!
pelata	_____	Jalkapallon _____ on suosittu harrastus.
uida	_____	Pidätkö _____?
opiskella	_____	Onko _____ tärkeää?
pyöräillä	_____	Tykkäätkö _____?
odottaa	_____	_____ on tylsää.
kokata	_____	_____ on hauskaa!
surffata	_____	Tykkäätkö netissä _____?
lenkkeillä	_____	Harrastatko _____?